

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням міської ради
12.06.2024 № 3272

Секретар міської ради

Віктор ГІЛЬТАЙЧУК

ПРОГРАМА **для кривдників в Калуській міській територіальній громаді**

I. Загальні положення

1. «Програма для кривдників», яка реалізується на території Калуської міської територіальної громади (далі – Програма) передбачає комплекс заходів за результатами оцінки ризиків, спрямованих на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до власних вчинків та їхніх наслідків, до виконання батьківських обов'язків, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

2. У Програмі терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», інших нормативно-правових актах.

3. Мета цієї Програми – зміна насильницької поведінки кривдника, формування соціально прийнятних норм, гуманістичних цінностей.

4. Завданнями цієї Програми є:

- Сприяння зміні насильницької поведінки кривдника;
- сприяння засвоєнню кривдником моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, взаєморозуміння, взаємоповаги і дотримання прав усіх членів родини, формування у кривдника конструктивної моделі поведінки у приватних стосунках;
- сприяння оволодінню кривдником знаннями про основні норми законодавства в сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, а також про види відповідальності за його вчинення;
- формування у кривдника відповідального ставлення до власної поведінки та її наслідків для себе та оточуючих;
- сприяння розвитку у кривдника емоційного інтелекту та самосвідомості;
- розвиток навичок кривдника до конструктивного безконфліктного спілкування, ефективної та ненасильницької комунікації;
- розвиток здатності кривдника виявляти, аналізувати та усвідомлювати свої негативні думки, когнітивні фільтри, помилки, емоції, керувати ними, розуміти їх наслідки.

5. Організацію впровадження цієї Програми забезпечує управління соціального захисту населення Калуської міської ради відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
6. Виконання цієї Програми та її проходження кривдниками забезпечує Калуський міський центр соціальних служб. До виконання Програми можуть залучатися підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання, фізичні особи - підприємці, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги (за їх згодою), відповідно до законодавства.
7. Цю Програму реалізують фахівці, які мають фахову вищу освіту (в тому числі психолог, психотерапевт, психіатр) та пройшли відповідне спеціалізоване навчання з проведення програм для кривдників, представляють суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі або залучені та проводять програму для кривдників на замовлення суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, в порядку, передбаченому чинним законодавством.
8. Кривдника може бути направлено на проходження цієї Програми на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством. Також кривдник може брати участь у цій Програмі за власною ініціативою на добровільних засадах.
9. Заходи з організації та забезпечення проходження цієї Програми кривдниками проводяться на підставі інформації, отриманої відповідно до законодавства від суду, уповноваженого підрозділу органу Національної поліції України.
10. Рішення суду про проходження Програми для кривдників скеровується до управління соціального захисту населення Калуської міської ради, яке повідомляє Калуський міський центр соціальних служб або благодійні організації, громадські організації чи фізичних осіб підприємців, юридичних осіб, які здійснюють діяльність по роботі з кривдниками згідно чинного законодавства, про необхідність виконання Програми та узгодження з кривдником дати та часу її проходження. У разі неприбуття кривдника для проходження цієї Програми або ухилення від її проходження без поважних причин Калуський міський центр соціальних служб або благодійні організації, громадські організації чи фізичні особи підприємці, юридичні особи мають про це проінформувати листом Управління соціального захисту населення Калуської міської ради, яке надсилає повідомлення протягом трьох робочих днів до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції України для вжиття відповідних заходів до кривдника.

II. Методологічні засади

1. Цю Програму розроблено на засадах когнітивно-поведінкової терапії. Такий підхід широко застосовується в роботі з цільовою групою, він дає змогу проводити когнітивну корекцію та корекцію поведінки особистості та формувати в неї гуманістичні цінності.

2. Методики когнітивної психології спрямовані на досягнення довгострокових позитивних результатів через зміну когніцій, переконань особистості, мотивів поведінки, розв'язання її психосоціальних проблем.

3. Робота із кривдником спрямовується на зміну деструктивних переконань особистості, корекцію когнітивних помилок, зміну дисфункціональної поведінки завдяки усвідомленню особою впливу думок на емоції та поведінку людини.

4. Характеристика цієї Програми:

цільовагрупа-кривдники;

кількість діагностичних занять-4;

кількість індивідуальних занять-20; кількість групових занять - 9.

5. Форми роботи та тривалість цієї Програми:

діагностування - тривалість - 6 сесій по 1 год. або 3 сесії по 2 год.; проведення діагностики залучаються лікарі-психіатри/лікарі-наркологи (за згодою); вторинна діагностика за результатами проходження цієї Програми - 2 сесії по 1 год. або 1 сесія тривалістю 2 год.;

індивідуальна робота - тривалість - 19 сесій по 1 год. (максимум 2 год. на тиждень); до індивідуальної роботи входять мотиваційні бесіди - 2 сесії тривалістю по 1 год.;

групова робота - загальна тривалість - 18 сесій по 1 год. 30 хв. (максимум 3 год. на тиждень) із перервою між сесіями - 10 хв.; за відсутності можливості проводити довготривалі заняття кожна сесія може проводитися під час окремої зустрічі;

змішаний варіант роботи - 1 сесія індивідуальної роботи тривалістю 1 год. та 1 сесія групової роботи тривалістю 1,5 год. (максимум 2,5 год. на тиждень);

тривалість індивідуального заняття для кривдника-1 година;

періодичність - не рідше ніж один раз на тиждень.

6. Фахівці, які реалізують цю Програму, повинні керуватися такими принципами:

✓ конфіденційності та захисту персональних даних відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних» цей принцип полягає в гарантуванні збереження особистої інформації та нерозголошення конфіденційної інформації без згоди особи;

✓ дотримання прав та свобод людини в процесі роботи з кривдником;

✓ недопущення дискримінації, що полягає в тому, що кривдник має право на отримання послуг незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, стану здоров'я, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними;

✓ компетентності та професіоналізму, що полягає в застосуванні спеціальних знань з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі;

✓ комплексності, що полягає у поєднанні різних форм і методів роботи в межах проведення програм для кривдників з урахуванням індивідуальних особливостей кривдника та стану його/її здоров'я.

7. Інформування суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, про ухвалення рішення суду про направлення кривдника на проходження програми для кривдників здійснюється відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», статті 21⁷ Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

III. Проходження Програми

1. Проходження цієї Програми розпочинається діагностуванням кривдника.

2. В основу цієї Програми покладено загальні принципи психологічної корекції та соціальної реабілітації, що полягають у поєднанні діагностичного, мотиваційного та корекційного блоків:

1) Діагностичний блок передбачає проведення первинної діагностики причин насильницьких проявів, агресивної поведінки та підсумкової діагностики результативності проходження програми;

2) мотиваційний блок спрямовано на визначення та підвищення рівня мотивації для участі у груповій формі роботи в межах цієї Програми, формування або підвищення мотивації для зміни насильницької, агресивної поведінки;

3) корекційний блок передбачає індивідуальну та групову форми роботи.

3. Ця Програма передбачає застосування інтерактивних форм і методів роботи з метою засвоєння інформації та відпрацювання необхідних навичок, використання на практиці отриманих знань і вмінь.

4. Теми цієї Програми (як індивідуальних, так і групових занять) висвітлюють питання, спрямовані на розвиток особистості, мотивацію до активної участі в процесі планування подальшого життя, оволодіння навичками ненасильницького спілкування, ефективної комунікації тощо.

IV. Тематичний план Програми

1. Розподіл часу за блоками і темами здійснюється відповідно до додатка 1 до цієї Програми.

2. Схема роботи із кривдником відповідно до додатка 2 до цієї Програми визначається за результатами діагностики з урахуванням індивідуальних потреб, у тому числі віку, стану здоров'я, статі кривдника.

3. Після завершення занять діагностичного та мотиваційного блоків розпочинається індивідуальна та/або групова робота.

4. Після завершення індивідуальної та/або групової роботи проводиться вторинна діагностика за результатами проходження цієї Програми.

5. Очікувані результати проходження цієї Програми:

1) знання:

понять «наси́льство», «домашнє наси́льство» та «наси́льство за ознакою статі»;

наслідків домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі; відповідальності за вчинення домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

ознак насильства, агресії, жорстокого поведіння; чинників формування агресивної поведінки;

причин виникнення та шляхів запобігання конфліктам;

методів аналізу конфліктних ситуацій;

способів розв'язання конфліктів та визначення власної ролі в їх розв'язанні;

впливу гендерних стереотипів щодо соціальних ролей жінки і чоловіка на міжособистісні стосунки;

2) навички:

визначати незадоволені власні потреби;

задовольняти власні потреби в асертивний спосіб;

усвідомлювати власні почуття а почуття інших людей;

РОЗПОДІЛ ЧАСУ
За модулями і темами

№	Назва блоку, теми	Кількість годин	
		Індивідуальна робота	Групова робота
1	2	3	4
Блок1	Зміст і методи діагностики психоемоційного стану осіб, які вчинили насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	6год.	
Частина1	Діагностичні методики, що застосовуються до початку корекційної роботи. Проведення психодіагностики. Карта первинного психологічного обстеження кривдника	2год.	
Частина2	Діагностичні методики, що застосовуються в процесі індивідуальної корекційної роботи	2год.	
Частина3	Проективні методики, рекомендовані для роботи з кривдниками	2год.	
Блок2	Технологія проведення мотиваційної бесіди/інтерв'ювання з кривдником	2год.	
	Перший етап мотиваційної бесіди/інтерв'ювання	1год.	
	Другий етап мотиваційної бесіди/інтерв'ювання	1год.	
Блок3	Зміст індивідуальної колекційної роботи з кривдником	19год.	
Тема1	Прояви агресивності та особиста відповідальність за власні слова й вчинки. Психоедукація щодо психологічних засад корекційної роботи. Дослідження індивідуальних чинників (історія дитинства, індивідуальний досвід, сформовані Деструктивні переконання тощо) патернів насильницької поведінки (одне заняття)	1год.	
Тема2	Емоційна рівновага. Розвиток емоційного інтелекту. Усвідомлення власних емоцій і Почуттів (два заняття)	2год.	
Тема3	Усвідомлення почуттів. Когнітивна робота. Мотиви поведінки. Усвідомлення взаємозв'язку думок, емоцій і поведінки.	2год.	

	Робота з деструктивними переконаннями (два заняття)		
Тема4	Керування почуттям гніву та самоагресією. Ціннісна сфера особистості кривдника (одне заняття)	1год.	
Тема5	Формування навичок самоконтролю і саморегуляції. Поведінкова робота. Аналіз дисфункційної поведінки (два заняття)	2год.	
Тема6	Усвідомлення власних особистісних меж для конструктивного спілкування. Моделювання адаптивної поведінки. Формування здатності задоволення потреб в асертивний спосіб (два заняття)	2год.	
Тема7	Подолання страхів. Формування навичок аналізу автоматичних думок (одне заняття)	1год.	
Тема8	Усвідомлення власних потреб і пошук способів їх задоволення. Формування навичок самоконтролю емоційних проявів (два заняття)	2год.	
Тема9	Конструктивне розв'язання конфліктів. Формування навичок аналізу соціальної ситуації. Усвідомлення власних кордонів та кордонів інших людей (одне заняття)	1год.	
Тема10	Партнерська взаємодія. Моделювання взаємозв'язку думок, емоцій і поведінки (одне заняття)	1год.	
Тема11	Розвиток навичок спілкування. Формування навичок конструктивного спілкування (одне заняття)	1год.	
Тема12	Усвідомлення системи моральних цінностей. Формування навичок ефективної комунікації (одне заняття)	1год.	
Тема13	Профілактика булінгу, домагань в колективі (два заняття)	2год.	
Блок4	Зміст групової роботи з кривдниками		27год.
Тема1	Вступ до Програми для кривдників. Знайомство. Формування правил роботи групи (одне заняття)		3год.
Тема2	Установлення індивідуальних цілей та побудова перспективних планів щодо Подолання агресивної поведінки (одне заняття)		3год.
Тема3	Механізми формування агресивної поведінки: які вони, як їх розпізнати та зупинити (одне заняття)		3год.

Тема4	Сутність понять «насильство», «насильство за ознакою статі» та «домашнє насильство». Види насильства та дії, які слід вважати насильством. Цикл насильства. Наслідки насильства (одне заняття)		3год.
Тема5	Відпрацювання навичок контролю гніву та агресії. Формування навичок самоконтролю агресивних патернів поведінки. Планування та реалізація поведінкових патернів адаптивних переконань(одне заняття)		3год.
Тема6	Ефективна комунікація (два заняття)		6год.
Тема7	Формування цілей і перспективних життєвих планів. Консультаційні заходи щодо підвищення мотиваційного потенціалу (одне заняття)		3год.
Тема8	Підведення підсумків участі у Програмі для кривдників. Опитування або тестування з метою оцінювання знань та навичок (одне заняття)		3год.
Блок5	Вторинна діагностика за результатами проходження Програми. Складання плану запобігання рецидиву насильницької поведінки	2год.	
Підсумок		29год.	27год.

СХЕМИ РОБОТИ
з особою в межах Програми для кривдників

